

SXEDIO.GQ1

19.1.1955: Ο ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ, Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΠΡΙΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΜΕΝΟΣ ΣΤΑ ΟΠΛΑ ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΟΚΑ ΚΑΙ ΔΙΔΕΙ ΣΤΟ ΓΡΙΒΑ ΤΟΝ ΛΟΓΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΤΙΜΗΣ ΟΤΙ ΘΑ ΤΙΜΗΣΕΙ ΤΑ ΟΠΛΑ ΤΑ ΙΕΡΑ

Στην αρχή του ημερολογίου του ο αρχηγός της ΕΟΚΑ, Γεώργιος Γρίβας- Διγενής κάμνει τρεις σύντομες αναφορές σε ένα νέο στέλεχος που απέκτησε, τον Γρηγόρη Αυξεντίου, πρώην έφεδρο αξιωματικό του ελληνικού στρατού που διέμενε στη Λύση και ασχολείτο με το επάγγελμα του οδηγού μεταφέροντας εργάτες στη Δεκέλεια.

Ο Γρηγόρης Αυξεντίου ήταν στενός φίλος του Ανδρέα Αζίνα, στενού συνεργάτη του Αρχηγού της ΕΟΚΑ και του Κυριακού Μάτση, ενός άλλου γεωπόνου που επίσης γνώριζε ο επίσης γεωπόνος Ανδρέας Αζίνας. Και οι τρεις έζησαν στη Θεσσαλονίκη και ήσαν φίλοι.

Ετσι ήταν φυσικό ο Ανδρέας Αζίνας να μεριμνήσει για ένταξη των δυο αυτών παλλικαριών στην ΕΟΚΑ.

Ομως ο Αυξεντίου ήταν και πρώτος εξάδελφος του Γρηγόρη Γρηγορά, από τη Λύση, ο οποίος είχε αναλάβει ως μέλος της ασφάλειας του Αρχηγού της ΕΟΚΑ.

Αναφέρει ο Γεώργιος Γρίβας στο ημερολόγιο του:

19 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: (...) Αυξεντίου μου έδωσε τον λόγον του ότι τίθεται υπό τας διαταγάς μου διά να αναλάβη αποστολάς. Του είπον ότι σκοπεύω να του αναθέσω σαμποτάζ εις περιοχήν Δεκέλειας-Πύλας και επαρχίαν Αμμοχώστου.

20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: (...) Δι' Αμμοχώστου μετέβημεν εις Λύσην όπου είδον έφεδρον αξιωματικόν.

26 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Περί **20**ην ώραν μεταβάσις Παλλουριώτισσα προς συνάντησιν μετά Αυξεντίου οίτινος η εκπαίδευσις επερατούτο.

Ο Ανδρέας Καουρής γράφει στο βιβλίο του

(Γρηγόρης Αυξεντίου, Λευκωσία 1996" σελ. 147) για τη μύηση του Γρηγόρη Αυξεντίου:

"Η μυστική κάθοδος του Γεωργίου Γρίβα στην Κύπρο ήταν αποτέλεσμα μιας προετοιμασίας δύο χρόνων, Προηγήθηκε ακόμη μια μυστική αποστολή όπλων και πυρομαχκών από την Ελλάδα στην Κύπρο, τα οποία και είχαν παραλάβει άνθρωποι μνημένοι στην Οργάνωση. Φυτώριο και πρώτη έπαλξη αγωνιστών, η Ορθόδοξος Χριστιανική Ένωση Νέων (ΟΧΕΝ) και η Παναγροτική Ένωση Κύπρου (ΠΕΚ). Και στις δυο υπήρχαν άνθρωποι πολύ στενά συνδεδεμένοι με τον Γρηγόρη. Στην ΟΧΕΝ ήταν ο εξαδελφος του Γρηγόρη Γρηγοράς, στην δε ΠΕΚ ήταν ένας παλιός του γνώριμος από τα χρόνια της Θεσσαλονίκης (όπου φοιτούσε και όπου ο Γρηγόρης υπηρετούσε στο ελληνικό στρατό), ο Ανδρέας Αζίνας. Και οι δυο ήταν από τους πιο στενούς συνεργάτες του Διγενή, από την πρώτη κιόλας στιγμή που πάτησε το πόδι του στην Κύπρο. Ο μεν Γρηγοράς αναλαμβάνει προσωπικός σωματοφύλακας του Διγενή, ο δε Αζίνας, σαρώνει την ύπαιθρο, προσπαθώντας να προετοιμάσει τον αγώνα, ενώ πολλές φορές συνοδεύει και το Διγενή στις μετακινήσεις που κάνει σε διάφορες περιοχές, προκειμένου να οργανώσει και να εποπτεύσει καλύτερα τα όσα γίνονταν για την προετοιμασία του αγώνα.

Και οι δυο είχαν στα υπόψη τον Γρηγόρη και ανέμεναν την κατάλληλη στιγμή για να τον προσεγγίσουν. Ήταν "σύκο ψημένο" είχε πει ο Γρηγοράς στο Διγενή, κάνοντας τον να γελάσει. Έτσι σύστησε τον Αυξεντίου ο ξάδελφος του, λέγοντας ακόμα πως ήταν και έφεδρος ανθυπολοχαγός. Δυο τρεις φορές είχε μιλήσει ο Γρηγοράς στο Διγενή για το Γρηγόρη. Η απάντηση του Διγενή ήταν όμως πάντα η ίδια:

- Θα σου πω.

Εκτός όμως από το Γρηγορά για τον Αυξεντίου μιλούσε συνεχώς και ο Αζίνας στο Διγενή. Όμως εκείνος ήξερε πότε θα άνοιγε τις πόρτες της ΕΟΚΑ για το Γρηγόρη. Στις σκέψεις του Διγενή εκείνες τις μέρες δεν ήταν μόνο η μύηση αγωνιστών στην ΕΟΚ Α.

Ήταν ο προγραμματισμός, η επιλογή στόχων, η ημερομηνία που θα ξεσπούσε το ηφαίστειο, η επόμενη μέρα και η συνέχεια των επιθέσεων.

Τόσο ο Γρηγοράς όσο και ο Αζίνας, έζησαν ξεχωριστές στιγμές, καθώς πληροφορούσαν το Γρηγόρη Αυξεντίου για το μεγάλο μυστικό".

Ο Γρηγόρης Γρηγοράς περιγράφει στο βιβλίο του Ανδρέα Καουρή μια συγκλονιστική στιγμή όταν είπε στον ξάδελφο του Γρηγόρη Αυξεντίου ότι είχε ιδρυθεί επαναστατική οργάνωση:

"Είχα επιλεγεί και ήμουν στην προσωπική φρουρά του αρχηγού, στον οποίο είχα μιλήσει για τον Αυξεντίου από την πρώτη στιγμή που τον γνώρισα. Του είχα πει ότι είχα ένα εξάδελφο, ο οποίος ήταν αξιωματικός του Ελληνικού Στρατού. Τον είχα χαρακτηρίσει ως "σύκο ψηφμένο" κάτι που έκανε το Γέρο να γελάσει. Του είπα ότι ήταν έτοιμος για τον αγώνα και ότι μπορούσα, αν ήθελε, να του μιλήσω ή να τον φέρω σε επαφή μαζί του. Ομως με συγκρατούσε και μου έλεγε να κάνω λίγη υπομονή, μέχρι να μου πει ο ίδιος.

Ενα Σάββατο που θα πήγαινα στη Λύση- γιατί είχα πει στον αρχηγό ότι έπρεπε να πηγαίνω για να με βλέπει ο κόσμος, ούτως ώστε να μη δίνουμε λαβή για να υποπτευθούν ο,τιδήποτε- με φώναξε και μου είπε να βολιδοσκοπήσω τον Αυξεντίου. Μέχρι να τον βρω στη Λύση, θα έσπαζα από την αγωνία μου. Τελικά τον πέτυχα κάπου και του είπα:

- (...) Εάδελφε εσύ είσαι στρατιώτης και δεν θα σου κρύψω τίποτα.

Και δεν μπορούσα να του κρύψω τίποτα.

- Αρχίζει ο αγώνας για την ελευθερία της Κύπρου.

Για ένωση ήταν ο αγώνας μας. Εμεινε για λίγο και με κοίταζε και μετά μου είπε:

- Μίλα καλά ρε ξάδελφε. Τι συμβαίνει;

- Έχει δημιουργηθεί ξάδελφε μια οργάνωση, στην οποία είμαι μνημένος και έχω εντολή από τον ίδιο τον

αρχηγό, το Γεώργιο Γρίβα, να σου μιλήσω γι' αυτό. Ο ίδιος μάλιστα θα βρει τρόπο να έρθει να σε βρει.

Δεν μπορείς να φανταστείς τη χαρά του όταν άκουσε τέτοιο πράγμα. Αγκαλιαστήκαμε και χοροπηδούσαμε μέσα στο δρόμο.

"Επιτέλους", φώναξε, "επιτέλους".

Ο ενθουσιασμός του ήταν τέτοιος που δύσκολα μπορείς να τον περιγράψεις με λόγια.

Παρά το ότι εγώ ε γνώριζα από πριν τα σχετικά με την Οργάνωση, εν τούτοις με το γνωστό του αυθορμητισμό με παρέσυρε κι' εμένα σε νέα πανηγύρια. Ακολούθως, αφού ανοίξαμε τις καρδιές μας, τα είπαμε όλα.

Την επομένη με έστειλε και πάλι ο Αρχηγός στη Λύση για να του πάρω μια επιστολή. Δεν ξέρω αν αυτή η επιστολή ήταν το ραντεβού που του έδινε για να συναντηθούν. Η συνάντηση πάντως έγινε τρεις μέρες μετά που του μίλησα. Τη συνάντηση μαζί με τον αρχηγό ήταν ο Ανδρέας Αζίνας. Ο χώρος που έγινε ήταν το κέντρο του Θεωρή, στη Λυση".

Εξ άλλου ο Ανδρέας Αζίνας αφηγήθηκε:

"Φεύγοντας από εκεί "(το Τρίκωμο με ένα αυτοκίνητο Ζέφιρ **G848**) τραβήξαμε για τη Λύση που είχαμε συνάντηση με το Γρηγόρη. Μας περίμενε στο κέντρο του Θεωρή. Ήταν σούρουπο. Ο Γρίβας καθόταν στο μπροστινό κάθισμα του αυτοκινήτου δίπλα μου. Κατέβηκα από το αυτοκίνητο και πήγα μέσα.

- Αργησες κουμπάρε, μου λέει.

- Είχαμε ιστορίες του απαντώ. Βούλλησα και δεν μπορούσαν να με βγάλουν εύκολα από μέσα (στις λάσπες λόγω βροχών). Λοιπόν θα κατέβεις κάτω τούτες τις μέρες στη Λευκωσία και θα σου αναθέσουμε τομέα. Θ' αναλάβεις δουλειά, στόχους κτλ. Του τα είπα έτσι καθαρά και ξάστερα.

- Είμαστε έτοιμοι; Τι φέρατε, με ρωτά.

- Είναι όλα έτοιμα, είναι εδώ και ο αρχηγός, θα τον συναντήσεις για να συζητήσετε να δούμε τι θα γίνει. Εσείς ως στρατιωτικοί έχετε τη δική σας

γλώσσα, αύριο ή μεθαύριο θα σε ειδοποιήσω. Θα τηλεφωνήσω να σου αφήσω μήνυμα να έρθεις κάτω. Θα με βρεις στο σπιτάκι που έχω δίπλα στη Λευκωσία.

Αυτά, είπα, βγήκα κι έφυγα. Όταν μπήκα μέσα στο αυτοκίνητο, ρώτησα το Γέρο:

- Γιατί δεν τον βλέπεις τώρα;

- Πρέπει εδώ να αναφέρω ότι το Γρίβα τον φώναζα "Θείο". Όταν είχαμε κόσμο ήταν Θείος Κώστας. Μου απαντά τότε ο Γρίβας:

- Αφού θα έρθει να τον δω αύριο.

- Δεν τον βλέπεις απόψε, του είπα. Βαρέθηκα να λέω στον κόσμο θα...θα... δεν με πιστεύουν πλέον.

- Καλά μου απαντά.

Ο Γρηγόρης στο μεταξύ είχε ξεκινήσει με το ποδήλατο του.

- Γρηγόρη, του φωνάζω, περίμενε ένα λεπτό.

Ακούμπησε το ποδήλατο του πάνω στους στύλλους- είχε στύλους με κάλυψη- και μπήκε μέσα στο αυτοκίνητο στο πίσω κάθισμα.

- Να σας γνωρίσω, τους λέω τότε εγώ. Ο αρχηγός- ούτε ψευδώνυμο του είπα ούτε τίποτε- ο Γρηγόρης Αυξεντίου, ανθυπολοχαγός του Ελληνικού Στρατού.

Γύρισε ο Γέρος πίσω, έδωσε το χέρι του, είπαν "χαίρω πολύ" και αντάλλαξαν τέσσερις πέντε κουβέντες δικές τους, στρατιωτικές.

Εμείς είμαστε έτοιμοι, του είπε, άκουσα πάρα πολύ καλά λόγια από τον Ανδρέα για σας. Πού έχεις υπηρετήσει και τι όπλο είσαι; Τον ρώτησε επίσης ποιος ήταν ο αξιωματικός του, ο διοικητής του, πότε έκανε τις τελευταίες ασκήσεις και με τι απασχολείτο τώρα. Στη συνέχεια του είπε μερικές κουβέντες για τη μορφή που έπρεπε να πάρει ο αγώνας.

"Κοίταξε, ο αγώνας ο δικός μας κατ' αρχάς θα είναι αγώνας δολιοφθορών. Οποιοι διώκονται θα αρχίσουν πλέον να κρύβονται και θα ενεργούν ως αντάρτες. Σιγά, σιγά ελπίζω να αναπτύξουμε μερικές ομάδες κρούσεως, οι οποίες θα είναι μεν σκόρπιες, θα συναντώνται όμως για να κάνουν κάποιες ενέργειες.

Μετά πάλι θα διαλύονται, τραβώντας ο καθένας στον τόπο του. Όταν οι καταζητούμενοι γίνουν πολλοί, τότε μπορούν να γίνουν ομάδες για ενέδρες".

Δεν βιαζόμουν. Πετάγομαι τότε στη μέση και τους λέω πως είναι ανάγκη να βιαστούμε διότι πρέπει να προλάβουμε την άλλη μας δουλειά στη Λευκωσία. Ο Αυξεντίου πήρε τότε το λόγο και είπε:

" Νομίζω ότι δε θα δυσκολευτούμε να βρούμε ανθρώπους. Ο κόσμος είναι ήδη ηλεκτρισμένος, ώριμος και αναμένει αυτό το πράγμα με ανυπομονησία. Πιστεύω ότι η μορφολογία του εδάφους θα μας επιτρέψει εύκολες ενέργειες και διαφυγές".

Στο τέλος ρώτησε αν έχουμε οπλισμό και υλικά.

- Αρκετά του απάντησα.

- Στη συνέχεια ρώτησα αν θα ορκιστεί. Είχα το Ευαγγέλιο μέσα στο αυτοκίνητο. Πάντοτε το είχα μαζί μου διότι ήταν η εποχή πλέον που μπαίναμε στο χορό.

- Όχι δε θα ορκιστεί ο ανθυπολοχαγός, απαντά ο Γρίβας. Μου αρκεί ο λόγος της στρατιωτικής του τιμής.

Πράγματι ο Γρηγόρης δεν ορκίστηκε αλλά έδωσε το λόγο της στρατιωτικής του τιμής. Είπε στο Γρίβα:

- Σας δίδω το λόγο της στρατιωτικής μου τιμής, ότι θα τιμήσω τα όπλα τα ιερά.

Μετά κατέβηκε από το αυτοκίνητο, είπε καληνύκτα, πήρε το ποδήλατο του και έφυγε. Εγώ έκλαια από συγκίνηση. Μετά από αυτή τη συγκινητική όντως συνάντηση φύγαμε από τη Λύση με προορισμό τη Λευκωσία. Όταν περάσαμε την Ασία, λέω στον Αρχηγό,

- Πώς σας φάνηκε;

- Σεμνός και καλός μου απαντά. Τα υπόλοιπα θα τα δούμε στην πράξη. Πάντως είναι καλό το γεγονός ότι υπάρχει αξιωματικός στην επαρχία Αμμοχώστου".

Έτσι ο Γρηγόρης στρώθηκε στη δουλειά και ετοίμασε τις πρώτες ομάδες στην επαρχία Αμμοχώστου πριν ακόμα αρχίσει ο αγώνας. Ένας παό τους πρώτους που προσήγγισε και μύησε στην οργάνωση ήταν ο μετέπειτα ήρωας Κυριάκος Μάτσης, γνώριμός του από

τη Θεσσαλονίκη, ο οποίος εργαζόταν ως γεωπόνος σε αγρόκτημα παρά τα Κούκλια και ο Μόδεστος Παντελή από το Λιοπέτρι, πρώτος ήρωας της ΕΟΚΑ.